

BENGALÍ

TERRITORIS ON ES PARLA

El bengalí es parla a la zona nord-oriental de la península índica, i és la llengua pròpia de Bangla Desh i de la majoria de la població dels estats indis de Tripura, Assam i Bengal. A les illes Andaman i Nicobar la majoria de la població parla o entén el bengalí. El bengalí és la sisena llengua més parlada del món. A Bangla Desh trobem 106 milions de parlants nadius de bengalí i uns 19 milions de parlants que la tenen com a segona llengua. A l'Índia trobem la resta de parlants, uns 83 milions.

DIVERSITAT INTERNA/ VARIACIÓ GEOGRÀFICA

El bengalí no és ben bé una llengua, si no un contínuum lingüístic. Un contínuum lingüístic és un conjunt de llengües que varien gradualment arreu dels territoris on es parlen. Les diferències són més acusades entre les varietats més distants que entre les contigües, tot això són llengües molt properes lèxicament i gramaticalment entre elles, i la intercomprensió entre les diferents varietats és força alta. A grans trets el bengalí es pot classificar en quatre grups dialectals: Radh, Banga, Kamaruoia i Varendra. Les diferències principals són fonètiques i lèxiques, tot i que com més distància geogràfica hi hagi entre les varietats, més diferències sintàctiques i morfològiques trobem. El bengalí és també una bona mostra de com diferències culturals poden afectar la llengua. Els parlants de bengalí solen pertànyer o bé a la religió hindú o bé a la islàmica. Depenent de la religió a què pertanyin, els parlants exhibeixen algunes diferències en el lèxic, ja que cada grup pren manlleus de diferents llengües.

NOMBRE APROXIMAT DE PARLANTS AL MÓN

Té aproximadament 210 milions de parlants al món.

ESTATUS JURÍDIC I DE FACTO

El bengalí és una de les llengües més parlades del món. Això fa que la vitalitat i situació social de la llengua sigui molt favorable, ja que la llengua s'utilitza en tots els àmbits i registres. El reconeixement legal del bengalí també és positiu en els territoris on es parla. A Bangla Desh és la llengua oficial, de l'administració i de l'educació, i és la llengua utilitzada en la majoria de registres i també es fa servir com a llengua comunicació entre diferents comunitats lingüístiques. A l'Índia el bengalí és reconegut a la constitució com una de les 24 llengües oficials, ja que és, de fet, la segona llengua amb més parlants de l'Índia. És la llengua de l'administració i l'educació a nivell provincial a les regions de Tripura, Assam i Bengal.

FILIACIÓ

Família indoeuropea - indoirànica – indoària. Altres llengües emparentades són l'assamès o el chakma.

ESTATUS oralitat / escriptura

El bengalí és una llengua amb tradició escrita. El sistema d'escriptura modern és una varietat del sistema d'escriptura nagari, semblant al devanagari utilitzat en hindi. Aquest sistema és força diferent del sistema alfabètic del català, es tracta d'un sistema anomenat abugida. En aquests tipus d'escriptura les consonants tenen uns símbols determinats, mentre que les vocals s'escriuen com a diacrítics que modifiquen la grafia de la consonant. És una combinació dels sil·labaris i del nostre sistema alfabètic. El nagari consta de 39 símbols consonàntic i 9 símbols diacrítics i s'escriu de esquerra a dreta. El nom de la llengua escrit en aquest sistema d'escriptura s'escriu de la següent manera: □□□□□□

TRETS FORMALS BÀSICS

Fonètica

1. Tot i que el sistema vocàlic del bengalí és molt semblant al del català, no té vocal neutra. Això fa que sovint els parlants no pronunciïn correctament les vocals neutres.

2. En bengalí les consonants oclusives sonores (b,d,g) es realitzen sempre de la mateixa manera, a diferència del català, on la pronúncia depèn de la posició dins la paraules -'dedins', les /d/ són diferents. Això fa que els parlants de bengalí no en facin la diferència.
3. En bengalí no trobem algunes consonants del català, com la *s* sonora, la *g* de 'genoll', la *ll*, la *ny* o la *r* vibrant. Això fa que sovint els parlants de bengalí aproximïn aquestes consonants als sons més propers de la seva llengua.
4. En bengalí la síl·laba tònica de les paraules sempre recau a la primera síl·laba, això fa que sovint els parlants de bengalí pronunciïn les paraules catalanes de la mateixa manera, fent esdrúixoles totes les paraules.

Morfologia i sintaxi

1. El bengalí té tres gèneres gramaticals: femení, masculí i neutre. Com que el català només en té dos i els gèneres sovint no coincideixen en el gènere, els parlants poden produir construccions com *Els dents blancs* o *bonica color*.
2. La conjugació verbal del bengalí és força diferent de la del català. Inclou diferents formes verbals depenent del grau de respecte de l'interlocutor. És semblant al tractament de vostè que fem en català però més extens.
3. A diferència del català, el bengalí té diferents marques de plural diferents en funció del gènere i de la funció sintàctica de la paraula. Això fa que pugin tenir problemes alhora de formar el plural en català.
4. El bengalí no té un sistema de pronoms febles similar al del català. Això fa que els parlants cometin errors en la selecció i combinació adequada dels pronoms febles, sobretot els pronoms *en* i *hi*. Exemple: *Has anat?* en lloc de *Hi has anat?*
5. L'ordre de les paraules en bengalí és primer subjecte, després complements i el verb en posició final (SOV). En català, en canvi, el verb normalment es col·loca entre el subjecte i el complement. Això fa que els parlants de bengalí tendixin a col·locar els verbs en català al final.
6. El bengalí no té els verbs equivalents a *ser* i *estar*. Això fa que els parlants o bé els elideixin o bé confonguin els usos. Exemple: *Està gros* en lloc de

És gros

LLENGUA I INTERACCIÓ SOCIAL

En bengalí és molt importat el tractament que es dóna a l'interlocutor i les formes de salutació i interacció varien depenent del tractament que es dóna. Per exemple, 'com estàs?' es pot dir de tres maneres, de menys a més formal: kemon achhem?, kemon achho? I kemon achhis?

hola	nomoshkar	de res	sbagatam
com estàs?	apani, kemon achhem?	gràcies	dhonnobat
molt bé, i tu?	ami bhalo achhi	perdona	dukhito
bon dia	suprabhata	benvingut	shagatom
bona tarda	subha bikala	sí	ham
bona nit	subharati	no	na
per favor	daya kare		

LÈXIC

Parts del cos

En bengalí trobem el mateix terme per referir-nos a peu i cama, *pa*.

Termes de parentiu

En bengalí els termes de parentiu són força diferents que en català. Per exemple, els germans tenen noms diferents segons el sexe i l'edat, i també hi ha termes diferents pels avis, depenent de si són paternes o materns.

germà gran	dada	pare del pare	dadu
------------	-------------	---------------	-------------

germà petit	bhai	mare del pare	dadi
germana gran	didi	pare de la mare	dadamosay
germana petita	bon	mare de la mare	Dídima

Totes les relacions familiars que nosaltres anomenem amb els termes *oncle* i *tia* s'expressen en bengalí mitjançant 10 termes diferents, i fan diferència entre la família maternal i la paterna (els termes utilitzats per a fer referència a la família política o a nebots també són més nombrosos que en català).

germà petit del pare	kaka	germana del pare	psi
germà gran del pare	jyetha	germà de la mare	mama
marit de la germana del pare	pise	home de la germana de la mare	meso
muller del germà petit del pare	kaki	muller del germà de la mare	mami
muller del germà gran de la mare	jyethima	germana de la mare	misi

Sistema numeral

1	ek	5	pach	8	at	20	kuri
2	dui	4	char	9	noy	21	bish
3	tin	6	choy	10	dosh	100	eksho
4	char	7	shat	11	egaro		

Expressió del temps

Els termes per als dies de la setmana en bengalí fan referència a diferents divinitats.

diumenge	robibar	dijous	brihoshpotibar
----------	----------------	--------	-----------------------

dilluns	shombar	divendres	shukerobar
dimarts	mongolbar	dissabte	shombar
dimecres	budhbar		

Els termes per fer referència als mesos de l'any són força diferents que els del català, ja que estan basats en el calendari lunar indi. Per això no es poden establir correspondències directes entre els nostres mesos i els bengalís.

abril-maig	bishakha	setembre-octubre	oshshini
maig-juny	jyeshtha	octubre-novembre	krittika
juny-juliol	uttorasharha	novembre-desembre	mrigoshira
juliol-agost	shrobona	desembre-gener	pushya
agost-setembre	purbobhadropod	gener-febrer	mogha

ESTATUS CULTURAL DE LA LLENGUA

El bengalí presenta dos estils de la llengua diferents, una per als registres elevats i cultes, el *sadhubhasa*, i un per als registres més col·loquials, el *chaltibhasa*. Els primers textos escrits daten del s.X, i són principalment textos religiosos. El poble bengalí també té una rica tradició oral, de cançons i contes populars, dites i mites i històries. Rabindranath Tagore és un dels autors més conegut arreu del món. Després de la independència de Bangla Desh el 1971 l'ús del bengalí per a la literatura i els usos públics va augmentar. Fins aleshores l'urdu i l'hindi ocupaven aquelles posicions.

RECURSOS SOBRE LA LLENGUA DISPONIBLES A BARCELONA

- Asociación cultural de Bangladesh en Cataluña
- Associació sociocultural de Bangladesh

- Casa Àsia - <https://www.casaasia.es>

EFEMÈRIDES DESTACADES DEL CALENDARI FESTIU (associat a llengua/cultura)

- El 21 de Febrer de 1952, arran de una protesta estudiantil que acabà amb tres morts, començà el *Bengali Language Movement*, un moviment que buscava la normalització del bengalí en la vida pública i universitària del país.

Bibliografia

<http://www.omniglot.com/>

<https://www.ethnologue.com/>

Bengali Language and culture. A resource guide for public school teachers in New York City. New York University. Recurs online

Material elaborat per Linguapax amb el suport de:

Ajuntament
de Barcelona

Diputació
Barcelona